

NIEWESOŁY (32) ai

niewesoły (26), **niewesoł** (6).

W pisowni łącznej (16), *w rozłącznej* (16).

Oba e jasne; -oł-, -ół.

sg m N (attrib) niewesoły (7), (*praed*) niewesoł (6). ◊ *G* niewesoł(e)go (1). ◊ *f N* niewesołą (4). ◊ *G* niewesoł(e)j (2). ◊ *A* niewesołą (3). ◊ *n N* niewesoł(e) (1). ◊ *G* niewesoł(e)go (1). ◊ *pl N m pers* nieweseli (2). *subst* niewesoł(e) (1). ◊ *G* niewesołych (1). ◊ *A subst* niewesołé (2). ◊ *L* niewesołych (1).

Sł stp: niewesoły, niewiesioły, *Cn* notuje, *Linde* bez cytatu.

1. *Smutny, zatroskany, nie odczuwający radości; ponury; miserabilis, tristis Cn* (14) : *RejFóz* O2v; wiedząc to, że osoba k(rolewska) [...] łączno się miłościwej łaski swej, nie chcąc nikogo niewesołego wedle krwie szlachetnej pańskiej od siebie odpuścić, uprosić dać raczy *Diar* 74; Czemuś nie wesoł Iuſtinie/ Alboć co zginęło s łkrzynie/ Czylić kto krzywdę vdzyął/ Albo zły człowiek nąłaił *BielKom* F7v; *RejWiz* 70v; *Animus* iacet, Nie ochocienem/ nie wesołem. *Mącz* 161b; *Widzę* ią niewesołą/ y nos powieśiła/ *Smętna GosłCast* 23.

niewesoł z czego (1): Ten włkazał żem nie wesoł/ iście s tey nowiny *RejFig* Ddv.

W przeciwstawieniu: »wesoł ... niewesoł« (2): *Názaiutrz* więc *Xánt* wesoł był/ Dla towarzysztwa więcej pił: A potym niewesoł siedział. *BierEz* D3v; *BielSpr* 43v.

Wyrażenia: »niewesołe oczy, pojrzenie« [*szyk 1:1*] (1:1): *Nubecula*, *Obłoczek*. Et per translationem, *Pochmurne*/ *Niewesołe* pojrzenie. *Mącz* 252b; *Oczko* 34.

»serca niewesołego« = *smutny* (1): [*lekarstwo*] *Ludziem* sercza nie wesołego. *FalZioł* *2b.

»niewesoła twarz« [*szyk 1:1*] (2): *Vultuosus*, *Pochmurny*/ *záfępiſti*/ niewesołej twarzy/ niewdzięcznego wrzoku [!]. *Mącz* 512a; *ále* raczey v mężá twarz niewesołą ferce *śmutne*/ y pewną *wzgárdę*/ *wycierpieć* pokornie *chćiáłá*. *SkarŻyw* 243.

2. *Niemily, będący ponurego usposobienia, bez powabu; inamoenus Calep, Cn; infestivus, iniucundus, socors, tepidus, vultuosus Mącz; illaetabilis Calep* (8) : *Iniucundus*, *Niewesoły*/ niewdzięczny. *Mącz* [176]b; *Calep* [503]b, 516; [*Inamoenus, Unlustig, Niewesoły ArtNom* O].

W połączeniach szeregowych (4): *Mącz* 169d, 398b, 449b; A komu pánuię czarna żość/ to ięft/ *Melánkolia*, *łucha á zimna*. *Tácy* ludzie bywáią máli/ *łczurzy*/ niewefeli/ *ofozni* *SienLek* 30.

Szereg: »zwadliwy a niewesoły« (1): *Ná* to wefele *Peleufowo*/ *prośił* *Iupiter* wiele bogow y bogiń y rozmaitych ludzi/ *okrom* *Diłzkordiey*/ bo była *zwadliwa á* nie wesoła. *BielKron* 21v.

3. *Nie wywołujący radości, nie dający zadowolenia; ponury, przykry* (10) : *Wieręc* mu nie wesoła w głowie *piołnká* *gędye* *RejWiz* 53; *Amnis* *severus*, Nie wesoła *rzéká*/ *Przikra*. *Mącz* [390]a; przez który [*bród*] *Srogi* *iákiś* *przewoźnik* *wozi* *bládé* *ćięnie*/ *Y* w *łáfy* niewesołé *Cypryfové* *żenie*. *KochTr* 13; *KochPieś* 54.

W charakterystycznych połączeniach: niewesoł(-a) *lasy, piosnka, rzeka, sprawy*.

Zwrot: »niewesołej myśli być« (1): *GliczKsiąż* C2v cf »zły a niewesoły«.

Wyrażenia: »niewesołe dni« (1): *Brumales* *menses*, *Pochmurne* a nie wesołe dni zimnych *miefiąców*. *Mącz* 27b.

»niowesoła myśl« (1) *GliczKsiąż* C2v cf »zły a niewesoły«.

»niewesoły tryumf« (1): Bo nie wesoły tryumph kiedy ná nim płaczą/ Závždy bywa wdzyęcznieyfzy gध्ये z wefelem łkaczą. *RejWiz* 10.

»niewesoła(-e) ziemia, kraje« [*szyk 1:1*] (1:1): *BielKron* 456v; Włtąpił w łódź Cbaronowę/ Y náfwiédził pod źiemné niewesołé kraie/ Gdzie słónce łwych prómieni nigdy nie podáie *KochPieś* 39.

Szeregi: »wesoły i niewesoły« (1): yłz przyacziel przyaczielowy pravemv by był na kray swyatha yesth powynyen, o przigodach y sprawach swoych weszolich y nye wefolich dacz sznavacz *LibLeg* 7/31v.

»zły a niewesoły« (1): Sará Abramowá żoná iż żadnego płodu nyemyála/ záfwiłfe zley á nyewesołey myfli byłá *GliczKsiąż* C2v.

Synonimy: 1. nieochotny, smętny, smutny; 2. niemiły, niewdzięczny; 3. pochmurny, ponury, posępny.

Cf **WESOŁY**